

Česká společnost pro právo životního prostředí

ZPRAVODAJ

Číslo 3/2026

Květen-červen 2026

Vážení členové naší Společnosti,

právě čtete další, a to již patnáctý Zpravodaj ČSPŽP (č. 3/2026), který vychází na počátku léta roku 2026. Omlouváme se Vám za malé zpoždění při jeho vydání.

Máme za sebou zhruba půlroku působení nové vlády ČR. Ministr životního prostředí Mgr. Igor Červený (poslanec ze strany Motoristé sobě) jmenoval nové ředitele Správy KRNAP a České inspekce životního prostředí.

Ředitelem ČIŽP se stal podnikatel a volební kandidát Motoristů **Pavel Straka**, kterého ministr ŽP Červený jmenoval dne 18. června 2026.

Novým ředitelem Správy Krkonošského národního parku se pak stal **Petr Moravec**. Do funkce ho ministr jmenoval téhož dne jako ředitele ČIŽP. Moravec byl a zřejmě i stále dále je pedagogem České lesnické akademie v Trutnově, ve vedení nahradil dočasně pověřeného Michala Servuse.

Oba pánové však nejsou v ochranářských, akademických ani environmentálních kruzích prakticky známi. Též dohledání údajů o nich a jejich fotografií na internetu činí značných obtíží. Uvidíme tedy, jak se v nových pozicích osvědčí?!

Jako vždy Vám přinášíme celou řadu právních a environmentálních aktualit, odkazů, podnětů a judikátů. Pro prázdninové období přidáváme i náměty na výlety.

S přáním pěkného (ne moc horkého) léta 2026.

Prof. JUDr. Milan DAMOHORSKÝ, DrSc.
předseda

JUDr. Jakub KANICKÝ, Ph.D.
tajemník

Soutěž o Cenu Zdeňka Madara 2026

Vážení,

v návaznosti na Plán činnosti ČSPŽP pro rok 2026 rozhodlo Představenstvo na svém zasedání konaném dne 18. června 2026 o vyhlášení 3. ročníku soutěže o Cenu Zdeňka Madara. V návaznosti na předešlé úspěšné ročníky bychom Vám rádi předali informace o 3. ročníku soutěže a požádali Vás o nominace soutěžních prací.

SOUTĚŽNÍ KATEGORIE: Soutěž o Cenu Zdeňka Madara je pro rok 2026 vyhlášena v kategorii bakalářských, diplomových a disertačních prací zabývajících se právem životního prostředí a úspěšně obhájených v letech 2025 a 2026 na některé z právnických fakult v České republice.

PŘIHLAŠOVÁNÍ: Přihlásit svou úspěšně obhájenou bakalářskou, diplomovou či disertační práci do soutěže mohou sami autoři, vedoucí, školitelé a oponenti soutěžní práce nebo členové České společnosti pro právo životního prostředí, a to nejpozději **do pátku dne 16. října 2026 23:59:59 SEČ** prostřednictvím webového formuláře na adrese Společnosti: <https://www.cspzp.com/cena-zdenka-madara/prihlaska/>.

Prostřednictvím webového formuláře přihlášky je třeba ve stanoveném termínu (tedy do 16. 10. 2026 včetně) zaslat také elektronickou verzi soutěžní práce a

elektronickou verzi všech posudků k soutěžní práci (posudky vedoucího a/či oponentů). Tyto potřebné soubory lze nahrát přímo do webového formuláře přihlášky (v případě technických obtíží prosím odešlete formulář přihlášky bez souborů a soubory zašlete dodatečně na e-mail kanickyj@prf.cuni.cz). Náležitosti přihlášky tedy jsou: 1. vyplněný přihlašovací formulář, 2. elektronická verze soutěžní práce, 3. elektronická verze všech posudků soutěžní práce, 4. souhlas autora soutěžní práce s přihláškou do soutěže, pokud práci přihlašuje do soutěže osoba odlišná od autora.

HODNOCENÍ: Soutěžní práce bude hodnotit šestičlenná komise ve složení (v případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy):

- » Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. (PF UK Praha, předseda ČSPŽP), předseda komise,
- » doc. JUDr. Jakub Hanák, Ph.D. et PhD. (PrF MU Brno),
- » JUDr. Veronika Tomoszková, Ph.D. (PF UP Olomouc),
- » JUDr. Eva Balounová, Ph. D., LL.M. (Ústav státu a práva AV ČR),
- » JUDr. Jiří Zicha, Ph.D. (UTB Zlín),
- » JUDr. Jakub Kanický, Ph.D. (PF UK Praha), tajemník komise.

Komise bude soutěžní práce hodnotit na základě jejich kvality posuzované dle níže uvedených hodnotících kritérií a také na základě výsledků **ústního kola soutěže**, které se uskuteční v pátek dne **13. listopadu 2026 (online – dle počtu přihlášených prací buď celý den nebo jen odpoledne)**. V ústním kole dostanou soutěžící příležitost stručně prezentovat závěry své práce a reagovat na dotazy komise. Hodnotícími kritérii pro soutěžní práce jsou: 1) originalita a inovativní přístup, 2) teoretický přínos a praktická využitelnost, 3) metodologická správnost a 4) stylistická a formální úroveň. **Slavnostní vyhlášení 3. ročníku proběhne prezenčně v pátek dne 27. listopadu 2026 (odpoledne).**

BLIŽŠÍ INFORMACE: Pokud jste autorem práce, která by mohla být do soutěže přihlášena, nebo jste takovou práci vedli či oponovali, budeme Vám vděční, pokud ji do soutěže přihlásíte. Bude-li soutěžní práci přihlašovat někdo jiný než autor (např. vedoucí práce), je třeba k formuláři přihlášky přiložit také souhlas autora soutěžní práce s přihláškou do soutěže (volnou formou, např. kopie e-mailu se souhlasem autora nebo podepsaný a naskenovaný listinný souhlas autora).

V případě jakýchkoli dotazů k soutěži se neváhejte obrátit na organizační tým soutěže nebo přímo na členky a členy Představenstva České společnosti pro právo životního prostředí.

Organizační tým soutěže:

- » Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.
- » JUDr. Veronika Tomoszková, Ph.D.
- » JUDr. Eva Balounová, Ph.D., LL.M.
- » JUDr. Jakub Kanický, Ph.D.

Výzva

Výzva ke zpracování příspěvků do tematického čísla časopisu České právo životního prostředí

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

srdečně Vás zveme k příspěvní **původními odbornými články** do recenzované rubriky připravovaného tematického čísla časopisu *České právo životního prostředí*, věnovaného tématu „*Ekosystémové služby a české právo životního prostředí: nové perspektivy pro teorii, legislativu a rozhodovací praxi*“.

Tematické číslo vzniká ve spolupráci České společnosti pro právo životního prostředí a Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy a navazuje na *metodiku hodnocení ekosystémových služeb* (Máková, Melichar a kol., 2026 – v přípravě) připravovanou v rámci projektu IP LIFE Jedna příroda. Jeho vydání je **plánováno na závěr roku 2026**.

Připravované tematické číslo si klade za cíl otevřít **širší odbornou diskusi o tom, jak mohou poznatky o ekosystémových službách přispět k interpretaci, aplikaci i dalšímu rozvoji českého práva životního prostředí v ČR**. Budeme velmi rádi, pokud se do této společné diskuse zapojíte a přispějete k odborné debatě o jednom z potenciálně významných směrů budoucího vývoje českého práva životního prostředí. Věříme, že tento počín představuje jedinečnou příležitost propojit právní teorii, rozhodovací praxi a rychle se rozvíjející poznání o fungování ekosystémů způsobem, který může dlouhodobě ovlivnit podobu ochrany životního prostředí v České republice.

Hledáme příspěvky zabývající se vztahem ekosystémových služeb a práva životního prostředí, a to jak na úrovni obecných teoretických a hodnotových otázek, tak na úrovni konkrétních právních institutů a problémů řešených v rozhodovací praxi. **Podrobnější tematické okruhy pro inspiraci jsou uvedeny v příloze této výzvy.**

Pro účely tematického čísla **není nutné konceptu ekosystémových služeb detailně rozumět** ani se orientovat v rozsáhlé odborné literatuře, která se k němu

vztahuje. Stačí se seznámit s krátkým úvodem do tématu, který představuje společné východisko výše zmíněné metodiky i tematického čísla a který přikládáme jako přílohu této výzvy.

Velmi se těšíme na Vaše příspěvky, na diskusi, kterou společně otevřeme, i na výsledný odborný výstup, který pomůže obohatit právní teorii a rozhodovací praxi v oblasti ochrany životního prostředí a současně přispěje k dalšímu rozvoji výzkumu ekosystémových služeb.

prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. (předseda představenstva České společnosti pro právo životního prostředí, vydavatele časopisu)

doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D. (šéfredaktor časopisu)

Ing. Kateřina Mácová, Ph.D. (hostující editorka tematického čísla)

ČESKÁ SPOLEČNOST
PRO PRÁVO
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova

Praktické informace

Harmonogram a termíny:

- 31. července 2026 - zaslání předpokládaného názvu příspěvku a abstraktu (1-2 odstavce) ke schválení
- 15. září 2026 - zaslání textu článku
- 7. října 2026 - výsledky recenzního řízení
- 7. listopadu 2026 - zaslání finální revidované verze článku
- 15. prosince 2026 - předpokládané vydání tematického čísla

Příspěvky přijímáme pouze v českém jazyce.

Príspevky vybrané k uverejnení v časopise budou **honorovány**. Tato výzva není veřejným příslibem, veřejnou soutěží, veřejnou nabídkou ani nabídkou na uzavření smlouvy. Výše honoráře za příspěvek vybraný k uveřejnění v časopise bude záviset na možnostech projektu IP LIFE Jedna příroda.

Abstrakty i články zasílejte na e-mail: katerina.macova@czp.cuni.cz

Další pokyny k formální úpravě apod. viz [Pokyny pro autory](#) (bod II a dále).

Príspevky mohou představovat jak klasické odborné právní studie, tak texty založené na právní analýze s výraznějším mezioborovým přesahem - například s využitím poznatků environmentálních věd, ekonomie, územního plánování, lesnictví, ochrany přírody či veřejné správy.

Vedle právních předpisů, judikatury a odborné literatury doporučujeme autorům příspěvků **věnovat pozornost rovněž metodickým dokumentům**, které významně ovlivňují rozhodovací praxi a v nichž se často nejzřetelněji promítá aktuální vědecké poznání do výkonu veřejné správy. Zejména se jedná o metodické pokyny a sdělení publikovaná ve věstnících ministerstev, metodiky certifikované jednotlivými resorty, odborné standardy, autorizované postupy a další dokumenty využívané správními orgány a odbornými zpracovateli.

Při práci s pojmy ekosystémové služby a hodnocení ekosystémových služeb prosíme o **zohlednění společného vymezení ekosystémových služeb** (viz příloha). Pokud Váš příspěvek vychází z odlišného či užšího pojetí, doporučujeme tuto skutečnost v úvodu textu výslovně uvést. Jedná se o důležitý předpoklad správné interpretace jednotlivých příspěvků a jejich vzájemné srovnatelnosti v rámci tematického čísla.

Podrobnější koncept tematického čísla včetně tematických okruhů i základní východiska k pojetí ekosystémových služeb naleznete v přílohách této výzvy.

Příloha 1. Koncept tematického čísla

Koncept ekosystémových služeb (ES) patří v současnosti mezi klíčové rámce pro uvažování o vztahu společnosti a přírody. Promítá se do mezinárodních závazků v oblasti ochrany biodiverzity, adaptace na změnu klimatu i udržitelného rozvoje a stále výrazněji ovlivňuje evropské i národní strategie. Současně se rychle rozvíjejí metody hodnocení, mapování, účetnictví a oceňování ekosystémových služeb, stejně jako poznání vazeb mezi stavem ekosystémů a kvalitou života lidí. Přes tento rozvoj však zůstává jedna oblast dlouhodobě překvapivě opomíjená – **vztah konceptu ekosystémových služeb a práva, zejména práva životního prostředí a správní rozhodovací praxe.**

V českém a do značné míry i v zahraničním prostředí dosud chybí systematictější odborná diskuse o tom, jakým způsobem mohou být poznatky o ekosystémových službách využívány při interpretaci a aplikaci práva, zda a jak se promítají, mohou či mají promítat do ochrany veřejného zájmu, poměřování kolidujících zájmů, do procesů EIA a SEA, územního plánování, ochrany přírody, lesního hospodářství, náhrad ekologické újmy, kompenzačních mechanismů nebo ekonomických nástrojů ochrany životního prostředí.

Právě zde se otevírá prostor pro mimořádně zajímavé mezioborové setkání. Právní řád pracuje s pojmy jako funkce ekosystémů, ekologická stabilita, přírodní zdroje, veřejný zájem nebo udržitelný rozvoj. Věda o ekosystémových službách nabízí nové způsoby, jak tyto vztahy popisovat, měřit a hodnotit. Přesto jen zřídka dochází k jejich skutečnému propojení.

Připravované tematické číslo *Českého práva životního prostředí* chce přispět právě k překlenutí této mezery. Jeho cílem je zahájit a vyvolat širší odbornou debatu o tom, jak mohou poznatky o ekosystémových službách obohatit výklad a aplikaci českého práva životního prostředí a současně jak mohou právní limity a institucionální realita pomoci lépe formulovat budoucí směřování výzkumu ekosystémových služeb.

Tematické číslo navazuje na *metodiku hodnocení ekosystémových služeb* vznikající v rámci projektu IP LIFE Jedna příroda (Máková, Melichar a kol., 2026 - v přípravě), jejímž cílem je mimo jiné vytvořit prakticky využitelný rámec pro uplatnění hodnocení ekosystémových služeb v české rozhodovací a správní praxi. Právě v průběhu její přípravy se ukázalo, jak výrazně dosud schází systematické právní zpracování celé problematiky. Tematické číslo proto usiluje o vytvoření prostoru pro dialog mezi právem, environmentálními vědami, ekonomikou a veřejnou správou.

Domníváme se, že jde o téma, které může mít význam nejen pro současnou odbornou debatu, ale i pro budoucí vývoj českého práva životního prostředí. Diskuse o ekosystémových službách totiž v konečném důsledku směřuje k jedné ze základních otázek environmentálního práva: **jakým způsobem má právní řád zachycovat, chránit a zohledňovat hodnoty a přínosy přírody pro společnost.** Využívání konceptu ekosystémových služeb totiž nevyhnutelně vede k úvahám o tom, co vlastně v ochraně životního prostředí chápeme jako „hodnotu“ a jakým způsobem se tato hodnota promítá do právních institutů a rozhodovacích procesů. Vedle tradičního antropocentrického pohledu, zdůrazňujícího přínosy přírody pro člověka, se v odborné literatuře věnované ekosystémovým službám aktuálně znovu dostávají do popředí přístupy pracující s vnitřní hodnotou přírody (pojetím, že některé druhy, ekosystémy nebo přírodní procesy mají hodnotu samy o sobě bez ohledu na jejich užitek pro člověka) či relačními hodnotami vyjadřujícími specifické vazby mezi lidmi a přírodou (například vztah místních komunit ke konkrétní krajině, kulturní identitu spojenou s určitým místem nebo odpovědnost vůči přírodě zděděné po předchozích generacích). Tyto přístupy jsou však dosud metodicky i pojmově poměrně neustálené. Právě právo životního prostředí, které dlouhodobě pracuje s identifikací, ochranou a poměřováním různých typů hodnot a veřejných zájmů, proto může být pro další rozvoj této diskuse inspirativní nejen jako příjemce poznatků vědy o ekosystémových službách, ale i jako jejich spoluvůdce.

Za mimořádně podstatnou proto považujeme také diskusi o vztahu mezi věcným směřováním jednotlivých právních institutů a výsledky hodnocení ekosystémových služeb. Mnohé právní předpisy totiž nechrání přímo „ekosystémové služby“, ale ekologické funkce, přírodní procesy, druhy, biotopy, krajinné struktury nebo veřejné zájmy vyjádřené jiným pojmoslovím a zakotvené v jiné odborné tradici. Otevírá se tak otázka, do jaké míry jsou výsledky hodnocení ekosystémových služeb schopny tyto právně chráněné hodnoty zachytit, doplnit či zpřesnit, a kde naopak narážejí na limity vyplývající z odlišného účelu právní regulace.

Současně je koncept ekosystémových služeb ve vidění mnoha praktiků často redukován především na ekonomické hodnocení přírody, tedy na peněžní vyjádření hodnoty různých přínosů ekosystémů. Takové pojetí je však výrazně zjednodušující a neodpovídá šíři, s jakou je koncept ekosystémových služeb rozvíjen v odborné literatuře, ani limitům oceňování ekosystémových služeb, na které dlouhodobě upozorňuje samotná environmentální ekonomie. Cílem ekonomie totiž není prosazovat jednotné ekonomické ocenění přírody jako univerzální rozhodovací nástroj, ale spíše zviditelnovat hodnoty a přínosy přírody, které bývají v rozhodování opomíjeny.

Tematické číslo proto nevnímáme pouze jako příspěvek k diskusi o ekosystémových službách, ale také jako příležitost k širší reflexi hodnotových a koncepčních základů současného práva životního prostředí a jeho dalšího směřování.

Možné tematické okruhy

Uvítáme zejména příspěvky zaměřené na následující okruhy:

- **Obecná východiska a hodnotové základy práva životního prostředí** - pojetí hodnoty v právu životního prostředí a v konceptu ekosystémových služeb, veřejný zájem a udržitelný rozvoj, ústavní a teoretická východiska ochrany přírody, ekosystémové služby jako možný konceptuální rámec práva životního prostředí.
- **Ekosystémové služby v rozhodování a správní praxi** - poměrování zájmů a princip proporcionality, princip příčinné souvislosti a vymezování referenčního ekologického stavu, role ekosystémových služeb při odůvodňování rozhodnutí a veřejného zájmu, využití hodnocení ekosystémových služeb v rozhodovacích procesech, judikatura a aplikační praxe.
- **Ekosystémové služby v jednotlivých agendách práva životního prostředí** - EIA, SEA, příp. RIA, územní plánování, ochrana přírody a krajiny, ekologická újma a nástroje její nápravy, ochrana půdy, lesů a vod, lesní hospodářské plánování, ekonomické nástroje ochrany životního prostředí, platby za ekosystémové služby, kompenzační a náhradní opatření, offsety a další související instituty.
- **Komparativní a zahraniční perspektivy** - právní úprava a aplikační praxe v zahraničí s ohledem na ES jako inspirace pro ČR, zej. ve vztahu k využití ES v rámci ochrany

přírody, hodnocení dopadů, kompenzacích a dalších nástrojích ochrany životního prostředí; vývoj práva EU a jeho implementace v českém právním prostředí.

Príspevky se mohou věnovat jak obecným koncepčním otázkám, tak i velmi úzce vymezeným otázkám, například platbám za ekosystémové služby či konkrétní správní agendě či jejím dílčím aspektům. Není nutné, aby článek pokrýval celý tematický okruh. Uvedená témata nejsou vyčerpávající a budeme rádi i za návrhy příspěvků zaměřených na další otázky související s ekosystémovými službami, hodnotami přírody a právem životního prostředí.

Příloha 2. Východiska zpracování příspěvků – koncept ekosystémových služeb

Následující text shrnuje základní východiska, která by měla postačovat pro jednotné chápání pojmů *ekosystémové služby (ES)* a *hodnocení ekosystémových služeb* v rámci připravovaných příspěvků. Současně představuje společný rámec, z něhož vychází *metodika hodnocení ekosystémových služeb* (Máková, Melichar a kol., 2026 - v přípravě) vznikající v rámci projektu Jedna příroda a na nějž je vhodné v jednotlivých příspěvcích navázat. Potřeba takového vymezení přitom vyplynula i z praktických zkušeností při přípravě metodiky, kdy se ukázalo, že různí odborníci a uživatelé výsledků hodnocení ES často pracují s odlišnými představami o tom, co ekosystémové služby a jejich hodnocení vlastně zahrnují.

Pojem ekosystémové služby totiž není v odborné literatuře ani v aplikační praxi rozvíjen ani používán jednotně. Existuje řada konceptuálních přístupů, které vznikaly v různých vědních oborech, vycházejí z odlišných východisek a byly vytvářeny pro různé účely. Jednotlivé konceptuální rámce ES se liší jak v tom, co za ekosystémové služby považují, tak v přístupech k jejich hodnocení, používaných indikátorech i předpokládaném využití výsledků. Tyto **rozdíly přitom zásadně ovlivňují odpověď na otázku, zda jsou ekosystémové služby již dnes v rozhodovací praxi využívány, jaké typy hodnocení lze za hodnocení ES považovat a jaké místo mohou mít jejich výsledky v právně regulovaných procesech.**

Vzhledem k této rozmanitosti přístupů ke konceptu ekosystémových služeb je nezbytné, aby každý příspěvek v úvodu stručně vymezil, z jakého pojetí ES vychází. Autoři by měli přednostně vycházet z východisek uvedených v tomto dokumentu, která tvoří společný rámec připravované metodiky hodnocení ES i tematického čísla časopisu. Pokud autor pracuje s odlišným nebo užším vymezením ES, musí tuto skutečnost výslovně uvést a stručně vysvětlit, v čem odchylka spočívá. Pokud text článku pojednává například pouze o konečných ekosystémových službách (viz dále), o ekonomickém hodnocení nebo peněžním oceňování ekosystémových služeb, mělo by to být z textu zřejmé, vč. toho, že se jedná pouze o dílčí část širšího konceptu hodnocení ES. Tento požadavek je důležitý pro správnou interpretaci závěrů jednotlivých příspěvků a pro zajištění jejich vzájemné srovnatelnosti v rámci tematického čísla i navazujících výstupů projektu.

Společné východisko: co jsou ekosystémové služby a jejich hodnocení

V návaznosti na doporučení plynoucí z metodiky hodnocení ES jsou ekosystémové služby chápány široce jako **veškeré služby, které ekosystémy přímo či nepřímo poskytují lidské společnosti.**

Do konceptu ES jsou tedy zahrnuty nejen tzv. **konečné služby**, které přinášejí člověku přímý užitek, ale také **zprostředkující služby**, označované v některých přístupech jako ekosystémové funkce (nebo dokonce ekosystémové procesy). Do ES zahrnujeme i ekosystémové funkce, jako je retence vody v krajině, přirozené čištění vody nebo poskytování stanovišť pro opylovače. Tyto služby člověk zpravidla nevyužívá přímo, vytvářejí však předpoklady pro vznik dalších, přímo využívaných přínosů, například ochranu před povodněmi, zásobování kvalitní vodou či zemědělskou produkci.

Toto pojetí odpovídá základní logice většiny významných mezinárodních rámců ekosystémových služeb (Millennium Ecosystem Assessment, národní hodnocení ekosystémových služeb ve Velké Británii UK NEA, přístup Mezivládního panelu pro biodiverzitu a ekosystémové služby IPBES aj.) a současně lépe odpovídá českému právnímu prostředí, které tradičně pracuje s pojmy jako funkce ekosystémů, ekologická stabilita nebo přírodní zdroje. V odborné literatuře se však lze setkat i s užším pojetím, které za ekosystémové služby považuje pouze tzv. konečné služby a zprostředkující služby (ekosystémové funkce) z definice vyčleňuje.

Klíčovým východiskem vyplývajícím z této široké definice ekosystémových služeb je, že **hodnocení ekosystémových služeb není ztotožňováno pouze s ekonomickým oceňováním přírody v penězích, ani pouze s hodnocením přímých (tzv. konečných) přínosů životního prostředí pro lidskou společnost.** Za hodnocení ES je naopak považováno široké spektrum činností, které zkoumají, popisují nebo kvantifikují přínosy ekosystémů pro lidskou společnost, a to jak přímo, tak nepřímo.

- Na jednom konci spektra může jít například o vyhodnocení retenční schopnosti konkrétního území, modelování sekvestrace uhlíku, hodnocení protierozní funkce vegetace či hydrologických funkcí ekosystému. Taková hodnocení bývají vyjádřena v biofyzikálních jednotkách a často se již dnes objevují například v podkladech pro EIA, SEA, ochranu přírody, lesní hospodářství nebo územní plánování.
- Na druhém konci spektra stojí komplexní hodnocení ES, která se snaží současně zachytit větší počet ekosystémových služeb a jejich význam agregovat, často prostřednictvím ekonomického ocenění v peněžních jednotkách.
- Hodnocení ES přitom nemusí být pouze kvantitativní - může se jednat i o hodnocení kvalitativní (expertní), v němž jednotlivé ekosystémové služby vystupují spíše implicitně jako součást parametrů ovlivňujících výsledné hodnocení. Typickým příkladem je [Metodika oceňování dřevin AOPK ČR](#).

Všechny výše uvedené přístupy jsou na základě metodiky hodnocení ES pro účely tematického čísla ČPŽP považovány za legitimní formy hodnocení ES. Pokud se v textech vztahujete k *hodnocení ES*, berte prosím tuto šíři v úvahu nebo výslovně uveďte, ke kterému typu hodnocení ES se Váš text vztahuje.

Představu o šíři konceptu ekosystémových služeb - od poskytování potravin a dřeva přes zadržování vody v krajině či regulaci klimatu až po rekreaci, vzdělávání a estetické hodnoty přírody - nabízí leták vytvořený v projektu Jedna příroda. Pro účely tohoto tematického čísla přitom není rozhodující konkrétní členění jednotlivých ekosystémových služeb. Podstatné je především to, že koncept ES představuje rámec umožňující analyzovat vazby mezi stavem přírody, fungováním ekosystémů, hodnotami s nimi spojenými a přínosy pro společnost.

Tato východiska by měla postačovat jako sjednocující koncepční rámec tematického čísla. Podrobnější metodologické otázky jsou rozpracovány v připravované *metodice hodnocení ekosystémových služeb* IP LIFE Jedna příroda (Máková, Melichar a kol., 2026 - v přípravě), jejíž pracovní verzi můžeme poskytnout případným zájemcům v průběhu července 2026.

Stane se

27. česko-polsko-slovenská konference práva životního prostředí

Ve dnech **9. až 11. září 2026** se v **Katovicích** (resp. v Kroczykach) uskuteční 27. ročník česko-polsko-slovenské vědecké konference práva životního prostředí. Pořadatelem je Právnická fakulta Slezské univerzity v Katovicích.

Ústředním tématem letošního ročníku je **účinnost nástrojů práva životního prostředí** v širokém slova smyslu. Příspěvky mohou být zaměřeny buď na hodnocení účinnosti stávajících právních řešení na úrovni evropské i národní, nebo na návrhy jejich změn – ať již ve formě konkrétních návrhů *de lege ferenda*, tak i v podobě koncepcí a směrů, jimiž by se měl legislativní vývoj ubírat.

Konference má mezinárodní charakter. Vedle zástupců České republiky, Polska a Slovenska jsou zváni odborníci z dalších zemí středovýchodní Evropy. Cílem setkání je, stejně jako v předchozích ročnících, poskytnout platformu pro výměnu názorů a zkušeností mezi vědci, praktiky a zástupci veřejné správy.

Přihlašování je možné do **1. srpna 2026**.

[Podrobnější informace jsou dostupné zde.](#)

Bratislavské právnické fórum 2026

Ve dnech **17. až 18. září 2026** pořádá Univerzita Komenského v Bratislavě, Právnická fakulta další ročník **Bratislavského právnického fóra**.

Ústředním tématem letošního ročníku (včetně plenárního zasedání) je „Udržitelnost podnikatelské činnosti v EÚ v kontexte ochrany životního prostředí“. Většina sekcí konference se proto nějakým způsobem dotýká aspektů udržitelnosti. Podtématem sekce environmentálního a klimatického práva je „Keď je životné prostredie súčasťou úspechu: podnikanie v ére udržateľnosti“.

Termín pro podání přihlášky je 31. srpna 2026.

Podrobnější informace jsou dostupné zde.

30. ročník rakouských Dnů práva životního prostředí

Již 30. ročník rakouských Dnů práva životního prostředí (*Umweltrechtstage*) se bude konat ve dnech 23. až 24. září 2026 na Johannes Kepler Universität Linz.

Podrobnější informace jsou dostupné zde.

Mezinárodní vědecká konference o environmentálním rozměru mezinárodního práva

Dne 25. září 2026 se v Košicích uskuteční mezinárodní vědecká konference pod názvem „Environmentálny rozmer medzinárodného práva ľudských práv, medzinárodného azylového a utečeneckého práva a ľudsko-právny rozmer medzinárodného práva životného prostredia“.

Konference se zaměří na výzkum environmentálních rozměrů mezinárodního práva lidských práv a mezinárodního azylového a uprchlického práva, jakož i na lidsko-právní rozměr mezinárodního práva životního prostředí, a to zejména z pohledu kvality a efektivity příslušných mezinárodněprávních úprav a relevantní judikatury. Příspěvky se mohou sekundárně věnovat i vlivu těchto úprav na právo životního prostředí EU či vnitrostátní právo Slovenské republiky nebo jiných států.

Konference proběhne prezenčně i online. Jednacími jazyky jsou slovenština, čeština a angličtina. Registrace včetně zaslání názvu a abstraktu příspěvku je možná prostřednictvím přiloženého odkazu nejpozději do 20. srpna 2026. Písemná verze příspěvku bude požadována do 20. října 2026. Příspěvky budou vydány formou editované knihy.

Podrobnější informace včetně odkazu na registrační formulář najdete v souboru zde.

Klimatická krize a otázka spravedlnosti

– 3. ročník mezinárodní konference

Ve dnech 22. až 23. října 2026 se v Praze v Akademickém konferenčním centru uskuteční 3. ročník mezinárodní interdisciplinární konference **Klimatická krize a otázka spravedlnosti**. Akci pořádají Filosofický ústav AV ČR, Ústav státu a práva AV ČR, CzechGlobe a Sociologický ústav AV ČR v rámci Strategie AV21, výzkumného programu Identity ve světě válek a krizí.

Konference vytváří prostor pro mezioborové setkání nad mnohohrstevnatými dopady klimatické krize v podmínkách současné polykrize, zahrnující geopolitické konflikty, energetickou transformaci, proměny globálních nerovností i narůstající environmentální zátěž. Zvláštní pozornost bude věnována otázkám klimatické spravedlnosti, napětí mezi klimatickou politikou a sociálními dopady transformace a vzestupu politických reakcí, jako je populismus či odpor vůči environmentálním opatřením.

Příspěvky jsou vítány zejména v tématech klimatické spravedlnosti v podmínkách polykrize (propojení s válkou, migrací, bezpečností a azylovými režimy), konfliktů a politické dynamiky transformace, politické ekonomie a globálních nerovností, moci, governance a prostoru (včetně územního plánování a vlastnictví půdy) a afektivních, kulturních a imaginativních dimenzí klimatické krize.

Příspěvky jsou přijímány v angličtině, češtině a slovenštině. Uzávěrka přihlášek je **31. července 2026**.

[Podrobnější informace a odkaz přihlašovací formulář najdete zde.](#)

Novinky v právu životního prostředí

„Sousedská“ dotčená veřejnost může napadnout negativní závěr zjišťovacího řízení EIA přímo správní žalobou

Krajský soud v Praze se v rozsudku ze dne 17. dubna 2026, sp. zn. 41 A 4/2026-34, zabýval otázkou přístupu tzv. „sousedské“ dotčené veřejnosti k soudní ochraně proti rozhodnutí o tom, že záměr nepodléhá posouzení vlivů, vydanému ve zjišťovacím řízení podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „zákon o posuzování vlivů“).

Předmětem sporu bylo rozhodnutí krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 29. 5. 2025, jímž bylo rozhodnuto, že záměr „Hrubé terénní úpravy Chářovice“ nepodléhá posouzení vlivů na životní prostředí (rozhodnutí dle § 7 odst. 6 zákona o posuzování vlivů). Žalobci – fyzické osoby bydlící v sousedství záměru – podali proti tomuto rozhodnutí odvolání k Ministerstvu životního prostředí. To jejich odvolání zamítlo jako nepřipustné, neboť zákon o posuzování vlivů přiznává právo podat odvolání proti rozhodnutí o tom, že záměr nepodléhá posouzení vlivů, pouze oznamovateli, dotčeným územním samosprávným celkům a „spolkové“ dotčené veřejnosti [§ 3 písm. i) bod 2 zákona o posuzování vlivů], nikoli „sousedské“ dotčené veřejnosti [§ 3 písm. i) bod 1 zákona o posuzování vlivů].

Žalobci namítali, že tato právní úprava je protiústavní. Namítali zaprvé porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod, neboť jim je odepřena možnost bránit se proti rozhodnutí krajského úřadu, a zadruhé nerovné postavení vůči „spolkové“ dotčené veřejnosti, která odvolání podat může.

Soud žalobu zamítl, protože shledal, že „sousedská“ dotčená veřejnost skutečně nemá právo podat odvolání proti negativnímu závěru zjišťovacího řízení EIA. Zároveň však podal důležitý výklad k otázce ochrany práv „sousedské“ veřejnosti. Dovodil, že rozhodnutí dle § 7 odst. 6 zákona o posuzování vlivů je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. „Sousedská“ dotčená veřejnost, jíž sice zákon nepřiznává právo podat odvolání, proto může být aktivně legitimována k přímému podání správní žaloby proti negativnímu závěru zjišťovacího řízení za podmínek dle § 65 odst. 1 s. ř. s.

K námitce nerovnosti mezi oběma kategoriemi dotčené veřejnosti soud uvedl, že ačkoli lze mít pochybnosti o smysluplnosti právní úpravy umožňující podat odvolání pouze části dotčené veřejnosti, tato nerovnost nebrání „sousedské“ veřejnosti v efektivní ochraně jejích práv, neboť jí je zachována cesta přímé správní žaloby. Soud dále připomněl ustálenou judikaturu Ústavního soudu, podle níž právo na odvolání není ústavně zaručeno.

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 17. dubna 2026, sp. zn. 41 A 4/2026-34, je dostupný zde.

Nové průvodce judikaturou Evropského soudu pro lidská práva

Evropský soud pro lidská práva zveřejnil nové přehledné průvodce judikaturou, a to mj. tematicky zaměřené na **životní prostředí a podnikání a lidská práva**. Dokumenty jsou dostupné v angličtině.

Průvodce judikaturou Evropského soudu pro lidská práva – životní prostředí – je dostupný zde.

Průvodce judikaturou Evropského soudu pro lidská práva – podnikání a lidská práva – je dostupný zde.

Nová zvláště chráněná území

Dne 26. května 2026 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena čtveřice vyhlášek Ministerstva životního prostředí v oblasti maloplošných zvláště chráněných území.

Vyhláškou č. 72/2026 Sb. byla vyhlášena **přírodní rezervace Lipka** v katastrálním území Lipka u Vimperka o celkové výměře 4,622 ha. Předmětem ochrany jsou přirozeně se vyvíjející sukcesní společenstva na zaniklých podmáčených zemědělských půdách, včetně podmáčených smrčín, které jsou předmětem ochrany EVL Šumava. Nové vyhlášení konsoliduje předchozí, vzájemně se překrývající ochranu: na daném území dosud existovaly přírodní památka Lipka a přírodní rezervace Lipka I, přičemž původní předmět jejich ochrany, kriticky ohrožený všivec žezlovitý (*Pedicularis sceptrum-carolinum*), chráněný od roku 1933, na lokalitě již zanikl v důsledku zaniklého tradičního hospodaření

a postupného zarůstání dřevinami. Obě dosavadní zvláště chráněná území jsou současně rušena.

Vyhláškou č. 73/2026 Sb. byla vyhlášena **národní přírodní památka Trkmanské louky**, nacházející se v nivě říčky Trkmanky u Rakvic na Břeclavsku. Klíčovým důvodem ochrany je výskyt pcháče žlutoostenného (*Cirsium brachycephalum*), endemitu Panonské nížiny, jehož areál v ČR leží na absolutní severní hranici rozšíření druhu a jenž je v České republice klasifikován jako kriticky ohrožený. Zatímco sousední území Trkmanec-Rybníčky bylo jako národní přírodní památka vyhlášeno již dříve, Trkmanské louky hostí až 98 % celé české populace tohoto druhu, a jsou tak z hlediska jeho ochrany lokalitou primárního významu. Vyhlášení reaguje rovněž na závazky plynoucí ze zařazení lokality do soustavy Natura 2000.

Předmětem vyhlášky č. 74/2026 Sb. je území **národní přírodní rezervace Žofínský prales** v Novohradských horách. Jedná se o výrazné rozšíření stávající ochrany. Žofínský prales je nejstarší národní přírodní rezervací v České republice s nepřetržitou ochranou jádrové části od roku 1838, kdy hrabě Jiří František August Buquoy rozhodl o trvalé bezzásahovosti těchto porostů; jde zároveň o jedno z nejstarších chráněných území v Evropě. Nově vyhlášená národní přírodní rezervace zahrnuje celý lesní komplex o rozloze přibližně 441 ha oproti původním přibližně 102 ha, přičemž rozšíření má vytvořit podmínky pro zachování a rozvoj populací zvláště chráněných druhů vázaných na tento komplex.

Vyhláškou č. 75/2026 Sb. se ruší několik starších zřizovacích předpisů zvláště chráněných území, jejichž existence je v důsledku nových vyhlášení obsoletní nebo by s novými předpisy kolidovala.

Datum účinnosti všech vyhlášek je 1. července 2026.

[Vyhláška č. 72/2026 Sb., o vyhlášení přírodní rezervace Lipka a stanovení jejích bližších ochranných podmínek, je dostupná zde.](#)

[Vyhláška č. 73/2026 Sb., o vyhlášení národní přírodní památky Trkmanské louky a stanovení jejích bližších ochranných podmínek, je dostupná zde.](#)

[Vyhláška č. 74/2026 Sb., o vyhlášení národní přírodní rezervace Žofínský prales a stanovení jejích bližších ochranných podmínek, je dostupná zde.](#)

Vyhláška č. 75/2026 Sb., o zrušení některých právních předpisů o vyhlášení zvláště chráněných území, je dostupná [zde](#).

Vyhláška o závazném postupu při monitoringu eroze zemědělské půdy

Ministerstvo zemědělství vydalo dne 2. června 2026 vyhlášku č. 82/2026 Sb., o závazném postupu při monitoringu eroze zemědělské půdy. Jde o prováděcí předpis k zákonu č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, ve znění novely č. 287/2025 Sb., která s účinností od 1. ledna 2026 zakotvila obecnou působnost Státního pozemkového úřadu v oblasti monitoringu eroze zemědělské půdy.

Vyhláška stanovuje **závazný postup, jímž Státní pozemkový úřad provádí monitoring eroze zemědělské půdy**. Nahrazuje dosavadní nezávazné metodické pokyny. Nejpozději do 6 pracovních dnů ode dne zjištění o vzniku erozní události provede Státní pozemkový úřad šetření na místě, při němž zaznamená zjištěné erozní projevy na dotčené zemědělské půdě a pořídí jejich fotodokumentaci.

Věcnou potřebu vydání vyhlášky vyvolala dosavadní neuspokojivá praxe. Hlášení erozních událostí nebyla prováděna jednotně, v řadě případů nebyla data včas zaznamenávána do elektronické aplikace a nebylo možné ověřit jejich správnost na základě fotodokumentace či místního šetření. To mělo přímé právní důsledky pro vlastníky a uživatele dotčených pozemků, neboť mechanismus zákona o ochraně zemědělského půdního fondu a vyhlášky o ochraně zemědělské půdy před erozí, včetně možnosti uložit opatření k nápravě nebo sankce, je přímo navázán na opakované erozní události zaznamenané v monitoringu eroze.

Vyhláška nabývá účinnosti 1. července 2026.

Vyhláška č. 82/2026 Sb., o závazném postupu při monitoringu eroze zemědělské půdy, je dostupná [zde](#).

Novela vyhlášky o požadavcích na výstavbu

Dne 11. června 2026 byla ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv zveřejněna vyhláška č. 97/2026 Sb., kterou se **mění vyhláška č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu**. Vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 2026. U staveb,

pro které byla dokumentace pro povolení stavby zpracovaná před účinností této vyhlášky, se postupuje podle dosavadních pravidel.

Novela sleduje dva hlavní cíle: doplnění transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 o energetické náročnosti budov a zpřesnění a doplnění požadavků, jež vyplynuly z praxe.

Z hlediska ochrany životního prostředí a udržitelné mobility jsou nejvýznamnější tyto věcné změny. Nově pojatý § 8 ukládá povinnost navrhovat a provádět **parkovací místa pro jízdní kola** u všech staveb (s výjimkou dočasných), a to v počtu stanoveném novou přílohou č. 2. Pro jiné než obytné budovy s parkovištěm o více než pěti stáních jde o nejméně 15 % průměrné nebo 10 % celkové uživatelské kapacity, u bytových domů s více než třemi stáními pak o dvě stání na bytovou jednotku. Územní nebo regulační plán může tento počet upravit odchýlně a požadavek se neuplatní u budov, do nichž jízdní kola obvykle nevjíždějí.

Přepracovaný § 61 a nový § 61a zavádějí podrobné požadavky na **vybavení budov dobíjecí infrastrukturou pro elektrická vozidla**. Nové jiné než obytné budovy s více než pěti parkovacími stáními musí být vybaveny minimálně jedním dobíjecím bodem na každých pět stání (v případě kancelářských budov jedním na každá dvě stání), kabeláží pro nejméně polovinu stání a kabelovody pro zbývající stání. U nových bytových domů s více než třemi stáními se vyžaduje kabeláž pro nejméně polovinu stání, kabelovody pro zbývající stání a instalace alespoň jednoho dobíjecího bodu. Stávající jiné než obytné budovy s více než dvaceti stáními musí být vybaveny alespoň jedním dobíjecím bodem na každých deset stání nebo 50 % kabelovodů, a to do 1. ledna 2027; pro budovy ve vlastnictví nebo užívání veřejného subjektu platí povinnost vybavení kabeláží pro nejméně 50 % stání do 1. ledna 2033. Ve všech případech se povinnost uplatní pouze tehdy, je-li parkoviště ve vlastnictví vlastníka budovy a je umístěno uvnitř budovy nebo s ní fyzicky sousedí a není na veřejném prostranství. Pokud provozovatel distribuční soustavy sdělí, že nelze zajistit požadovaný příkon, lze povinnost splnit instalací kabelovodů v odpovídajícím rozsahu.

Z dalších věcných změn relevantních pro praxi lze zmínit např. zpřesnění požadavku na zastínění zavedením odstupového úhlu 45° od okna stávající obytné nebo pobytové místnosti (nová příloha č. 4), nové pravidlo pro odvádění srážkové vody ze staveb tak, aby neohrožily přilehlé komunikace a pochozí plochy,

zpřesnění požadavků na větrání včetně výslovné vazby na hygienické předpisy a předpisy o ochraně zdraví při práci, upřesnění podmínek pro umísťování staveb (způsob měření vzdáleností od hranice pozemku, rozšíření výjimek z odstupových vzdáleností) a úpravy požadavků na přístupnost bytových domů a ubytovacích zařízení.

Vyhláška č. 97/2026 Sb., kterou se mění vyhláška č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, je dostupná zde.

Opakované veřejné projednání územněplánovací dokumentace a přechodná ustanovení stavebního zákona

Nejvyšší správní soud se zabýval přezkumem změny č. 7 územního plánu města Písek, kterou zastupitelstvo přijalo dne 6. února 2025 a která nabyla účinnosti dne 4. března 2025. Spornou otázkou bylo, zda je návrh Spolku pro Smrkovice na zrušení tohoto opatření obecné povahy přípustný za situace, kdy **spolek v řízení o jeho vydání neuplatnil žádné námitky ani připomínky.**

Jádrem právního problému bylo **přechodné ustanovení § 323 odst. 9 nového stavebního zákona** č. 283/2021 Sb., podle něhož se proces projednání územně plánovací dokumentace dokončí podle dosavadních předpisů, bylo-li přede dnem nabytí účinnosti nového stavebního zákona zahájeno veřejné projednání nebo **opakované veřejné projednání.** Nejvyšší správní soud musel posoudit, jaký právní režim dopadá na situaci, kdy „standardní“ veřejné projednání bylo zahájeno ještě za účinnosti starého stavebního zákona (dne 6. června 2024), avšak opakované veřejné projednání – jehož předmětem bylo právě sporné vypuštění omezení kapacity zastavitelné plochy Z.99 – proběhlo až po nabytí účinnosti nového stavebního zákona (dne 21. října 2024). Krajský soud v Českých Budějovicích v napadeném rozsudku dovodil, že pro celé řízení o změně č. 7 je určující datum zahájení „standardního“ veřejného projednání, a návrh proto věcně projednal bez ohledu na § 307 odst. 2 nového stavebního zákona.

Nejvyšší správní soud se s tímto výkladem neztotožnil. Zdůraznil, že § 323 odst. 9 nového stavebního zákona výslovně uvádí jako samostatný rozhodný okamžik i zahájení opakovaného veřejného projednání, přičemž tomuto slovnímu spojení musí být přiznán samostatný normativní obsah. Opačný výklad by tato slova v zákoně činil nadbytečnými, což nelze předpokládat u rozumného zákonodárce.

Dospěl proto k závěru, že bylo-li opakované veřejné projednání zahájeno až po dni nabytí účinnosti nového stavebního zákona, dokončuje se celý zbývající proces pořizování územního plánu (nebo jeho změny) podle nové právní úpravy, a to včetně § 307 odst. 2, který jako podmínku přípustnosti soudního přezkumu stanoví, že navrhovatel musel v řízení o vydání opatření obecné povahy uplatnit alespoň některé ze svých důvodů, pokud tak učinit mohl.

Nejvyšší správní soud se tedy nepřiklonil k výkladu zastávanému komentářem k novému stavebnímu zákonu a metodickým sdělením Ministerstva pro místní rozvoj, které docházely k závěru, že zahájení „standardního“ veřejného projednání před 1. červencem 2024 určuje použití starého stavebního zákona pro celý zbývající průběh pořizování.

Přestože Nejvyšší správní soud takto dospěl k tomu, že návrh spolku byl nepřípustný podle § 307 odst. 2 nového stavebního zákona, odmítnutí návrhu by v konkrétním případě bylo v rozporu s ústavně zaručeným právem na přístup k soudu. Odpůrce totiž po celou dobu pořizování změny postupoval vědomě podle starého stavebního zákona, vyhláška o opakovaném veřejném projednání obsahovala poučení odpovídající starému stavebnímu zákonu, a navrhovatel tak měl legitimní důvod předpokládat, že jeho procesní pasivita v průběhu řízení nezakládá překážku soudního přezkumu. Nejvyšší správní soud proto věcně přezkoumal veškeré kasační námitky, shledal je nedůvodnými a kasační stížnost zamítl.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. června 2026, č. j. 10 As 182/2025-57, je dostupný [zde](#).

Dovoz léčivého přípravku s extraktem z chráněného mořského koníka podle nařízení CITES

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku ze dne 11. června 2026 ve věci C-601/24, *Gotka*, zabýval výkladem nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, a to ve vztahu k dovozu léčivého přípravku obsahujícího extrakt z chráněného druhu.

Věc vzešla z trestního řízení vedeného Okresním soudem v Jarosławi (Polsko) proti ukrajinskému státnímu příslušníkovi, který bez dovozního povolení dovezl

do Evropské unie několik balení tablet obsahujících extrakt z koníčka dlouhoocasého (rod *Hippocampus*), tj. druhu zařazeného do přílohy B nařízení č. 338/97. Předkládající soud položil Soudnímu dvoru tři otázky týkající se pojmu „exemplář“, výjimky pro exempláře osobního nebo rodinného charakteru a přípustnosti trestních sankcí.

K první otázce Soudní dvůr konstatoval, že pojem „exemplář“ ve smyslu nařízení č. 338/97 je definován široce a zahrnuje nejen živé či neživé jedince chráněných druhů, ale i jakoukoli jejich část či odvozeninu a jakékoli zboží takovou odvozeninu obsahující. Restriktivní výklad, který by z tohoto pojmu vyloučil zpracované nebo odvozené produkty s extrakty z chráněných druhů, by tyto produkty vyňal z povinnosti předložit při dovozu dovozní povolení, a tím i z kontroly obchodu, což by ohrozilo cíl nařízení. Soud dále zdůraznil, že znění tohoto ustanovení nijak nerozlišuje podle použití nebo určení zboží, a proto kvalifikace produktu jako „léčivého přípravku“ ve smyslu směrnice 2001/83 nemá na jeho posouzení jako „exempláře“ žádný vliv. **Přípravek, jehož komplexní složení obsahuje mimo jiné extrakt z koníčka dlouhoocasého, tak pod pojem „exemplář“ spadá.**

K druhé otázce Soudní dvůr dovodil, že přípravek se složením obsahujícím extrakt z koníčka dlouhoocasého, zakoupený legálně ve třetí zemi a dovezený do Unie jednotlivcem pro potřeby vlastní léčby nebo léčby blízké osoby, a nikoli pro obchodní účely, je podle okolností případu možné považovat za **exemplář osobního nebo rodinného charakteru** ve smyslu čl. 2 písm. j) a čl. 7 odst. 3 nařízení č. 338/97. Dovoz takového exempláře je za podmínek stanovených v čl. 57 odst. 1 a 3 prováděcího nařízení Komise (ES) č. 865/2006 vyňat z povinnosti předložit dovozní povolení, případně doklad o vývozu či zpětném vývozu.

Konkrétní rozsah této výjimky přitom závisí na tom, zda má dotčená osoba **obvyklé bydliště v Unii** ve smyslu čl. 1 bodu 5 nařízení č. 865/2006. Má-li osoba obvyklé bydliště v Unii, je nutné při prvním dovozu exempláře druhu z přílohy B předložit celním orgánům vývozní doklad (nebo doklad o zpětném vývozu); dovozní povolení se nevyžaduje (čl. 57 odst. 3 nařízení č. 865/2006). Nemá-li dotčená osoba obvyklé bydliště v Unii, uplatní se výjimka pouze tehdy, je-li splněna některá z podmínek čl. 57 odst. 1 nařízení, tedy že exempláře jsou uloženy v osobních zavazadlech cestujícího přijíždějícího ze třetí země, jsou součástí osobního majetku osoby přesouvající si obvyklé bydliště do Unie, nebo jde o lovecké trofeje.

Ke třetí otázce, týkající se **přípustnosti trestních sankcí**, Soudní dvůr uvedl, že čl. 16 nařízení č. 338/97 nebrání členským státům zavést za porušení tohoto nařízení trestní sankce, pokud jsou přiměřené povaze a závažnosti protiprávního jednání. Rozhodující je však, zda se na konkrétní dovoz uplatní výše uvedená výjimka pro exempláře osobního nebo rodinného charakteru: pokud ano, nelze dovoz považovat za porušení nařízení a čl. 16 brání jakékoli sankci. Pokud se výjimka neuplatní, dovoz porušením je a členský stát může sankcionovat, avšak vnitrostátní soud musí posoudit přiměřenost sankce (v projednávané věci šlo o trest odnětí svobody na tři měsíce až pět let) s ohledem na všechny relevantní okolnosti, zejména úmyslnou či nedbalostní povahu jednání, množství exemplářů a osobní situaci obviněného.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. června 2026, Gotka, C-601/24, je dostupný [zde](#).

Soud může u hlukových imisí stanovit „míru přiměřenou místním poměrům“ přísněji než veřejnoprávní limity

Ústavní soud v nálezu ze dne 17. června 2026, sp. zn. I. ÚS 143/26, **zamítl ústavní stížnost provozovatele autodromu v Mostě** a potvrdil, že civilní soud může při rozhodování o sousedské žalobě na zdržení se hlukových imisí stanovit míru hluku přiměřenou místním poměrům přísněji, než jaká vyplývá z veřejnoprávních předpisů a kolaudačních rozhodnutí, aniž tím poruší ústavně zaručené právo podnikat a právo na ochranu vlastnictví.

Věc vzešla ze sporu, v němž se **sousedé autodromu domáhali, aby se provozovatel zdržel obtěžování hlukem z provozu motocyklů a automobilů** pronikajícím na jejich pozemek. Krajský soud v Ústí nad Labem žalobě vyhověl: po doplnění dokazování dovodil, že imise hluku z provozu autodromu jsou vyšší než ve druhově srovnatelné lokalitě, že provoz probíhá po většinu dnů sezóny (přibližně od dubna do října) a že jde o rušení **v míře vyšší než přiměřené poměrům**, jímž jsou sousedé podstatně omezeni v odpočinkovém a rekreačním užívání pozemku i v psychické pohodě. **Imise soud neposoudil jako privilegované** podle § 1013 odst. 2 občanského zákoníku, neboť žalobci ani jejich právní předchůdci neměli možnost se k úřednímu schválení provozu autodromu vyjádřit a ovlivnit je. Nejvyšší soud dovolání odmítl jako nepřípustné.

Provozovatel v ústavní stížnosti namítal zejména porušení práva vlastnit majetek a práva podnikat: soudem stanovené limity označil za likvidační a fakticky nesplnitelné, vytkl neprovedení testu proporcionality a nezohlednění dopadů do podnikání i veřejného zájmu na provozu autodromu; procesně namítal překvapivost rozhodnutí a porušení rovnosti stran (upřednostnění srovnání s okruhem Sachsenring před Masarykovým okruhem v Brně).

Ústavní soud stížnost zamítl. K hmotněprávním námitkám nejprve vyložil vzájemný **vztah veřejnoprávní a soukromoprávní ochrany před hlukem**. Hlukové limity veřejnoprávních předpisů představují plošnou regulaci s omezenou schopností reagovat na individuální situaci. **Soukromoprávní zákaz imisí podle § 1013 odst. 1 občanského zákoníku (povinnost zdržet se hluku nepřiměřeného místním poměrům) proto slouží jako flexibilní doplnění tam, kde plošné nástroje nedokáží nastolit spravedlivou rovnováhu kolidujících práv**. Veřejnoprávní limity jsou přitom jen pomocným, byť významným ukazatelem; orgány i soudy mohou dospět k závěru, že i při jejich nepřekročení jde s ohledem na místní podmínky o hluk nadměrný. Je proto v souladu s ústavním pořádkem, definuje-li soud konkrétními hodnotami, jaké imise jsou přiměřené místním poměrům, a uloží původci hluku povinnost přísnější, než jaká plyne z veřejnoprávní regulace. Stát tím naplňuje **pozitivní závazky plynoucí z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod** zajistit účinnou ochranu obydlí před nadměrným hlukem.

K namítanému neprovedení testu proporcionality Ústavní soud uvedl, že z ústavního pořádku neplyne povinnost soudů test proporcionality vždy výslovně (takto formálně označený) provést. Podstatné je, aby zásah do základních práv obstál jako přiměřený, čímž se krajský soud obsahově zabýval. Právo podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny zaručuje výkon podnikatelské činnosti a to, že povinnosti a omezení neznemožní její hlavní účel, nezaručuje však právo na zisk. Soud provozovateli nezakázal provozovat autodrom ani polygon, pouze mu uložil zdržet se obtěžování nad míru přiměřenou místním poměrům. Tvrzení o likvidační povaze limitů přitom provozovatel nedoložil, zatímco srovnání s okruhem Sachsenring (kde je obytná zástavba ještě blíže) prokázalo, že lze přijmout technická a organizační opatření snižující hluk, aniž by to mělo likvidační efekt. Soud rovněž připomněl, že vlastnictví zavazuje (čl. 11 odst. 3 Listiny) a že určení „míry přiměřené místním poměrům“ je zároveň určením přípustné míry omezení vlastnického práva k pozemku, z něhož imise pocházejí.

Právo vlastnit majetek přitom automaticky nechrání návratnost investic, která je z povahy podnikatelského rizika nejistá.

Ústavní soud odmítl i námitky o nemožnosti oddělit hluk z autodromu od okolního hluku (soud vysvětlil, že je to možné odlišením tzv. hlukového pozadí) a o nevedení dokazování konkrétně k polygonu (rozhodné není, na kterém pozemku hluk vzniká, tvoří-li pozemky funkční celek sloužící podnikání jedné osoby). **Nepřisvědčil ani existenci veřejného zájmu na provozování autodromu:** dílčí veřejné zájmy (sportovní akce, rozvoj místní ekonomiky) sice existují, nelze však veřejný zájem ztotožňovat s podnikáním konkrétní osoby, zvláště když jádrem obtěžování byly komerční soukromé jízdy během týdne. Procesní námitky soud rovněž odmítl – rozhodnutí nebylo překvapivé (smyslem poučovací povinnosti není „prozradit rozsudek“, přičemž provozovatel se ke klíčovým otázkám v řízení vyjádřil) a upřednostnění důkazního návrhu jedné ze stran samo o sobě neporušuje rovnost stran, je-li řádně odůvodněno.

[Nález Ústavního soudu ze dne 17. června 2026, sp. zn. I. ÚS 143/26, je dostupný zde.](#)

Integrované řízení rizik lesních požárů

Rada Evropské unie přijala dne 29. června 2026 **doporučení o integrovaném řízení rizik lesních požárů**. Doporučení navazuje na **sdělení Evropské komise** ze dne 25. března 2026, jímž Komise představila komplexní strategii EU pro řešení narůstající hrozby lesních požárů a zdůraznila potřebu posílené spolupráce mezi orgány veřejné správy, vlastníky pozemků, občanskou společností a místními komunitami.

Klíčovými faktory rostoucího rizika lesních požárů v Evropě jsou klimatická změna, změny ve způsobu hospodaření s krajinou a lidská činnost. Lidská činnost je hlavní příčinou vzniku lesních požárů. Odhaduje se, že podíl lesních požárů způsobených lidskou činností v EU daleko převyšuje přirozené příčiny a mohl by dosahovat až 96 %.

V posledních letech došlo k výraznému zhoršení situace, zejména v létě roku 2025, kdy celková vypálená plocha v EU poprvé přesáhla jeden milion hektarů a

Mechanismus civilní ochrany Unie (UCPM) musel být aktivován k poskytnutí hasičské pomoci členským státům častěji než kdykoli předtím.

Doporučení zdůrazňuje, že odpovědnost za řízení rizik lesních požárů nesou primárně členské státy, regionální orgány a vlastníci pozemků, zatímco EU poskytuje podporu prostřednictvím financování, dat, koordinace a sdílení znalostí. Vyzývá k **integrovanému přístupu** pokrývajícímu celý cyklus řízení rizik – prevenci, připravenost, odezvu i obnovu (*prevention, preparedness, response, recovery*) – a zdůrazňuje propojení cílů ochrany biodiverzity, vod a řízení rizik požárů, neboť obnova mokřadů, rašelinišť, řek a niv může vytvářet přirozené protipožární bariéry a stabilizovat hydrologické cykly.

Mezi konkrétní doporučená opatření patří mimo jiné:

- » posílení pobídek pro udržitelné obhospodařování krajiny a lesů v požáry ohrožených regionech v souladu s kritérii konference Forest Europe;
- » mapování palivové zátěže a zvážení řízeného vypalování jako nástroje jejího snižování při zachování bezpečnostních a ekologických záruk;
- » zohlednění rizika požárů při tvorbě plánů ochrany přírody, národních plánů obnovy a plánů péče o chráněná území;
- » lepší a systematictější využívání unijních nástrojů a dat, včetně Evropského informačního systému o lesních požárech (EFFIS) provozovaného v rámci programu Copernicus a nástroje Destination Earth;
- » posílení interoperability hasičského vybavení a terminologie, zejména v příhraničních regionech;
- » sdílení hasičských kapacit prostřednictvím Evropského fondu civilní ochrany;
- » rozvoj integrovaných strategií a akčních plánů řízení rizik na regionální, národní i místní úrovni.

Doporučení dále vyzývá členské státy k posílení mezinárodní spolupráce, zejména se sousedními zeměmi a iniciativami jako Forest Risk Facility (FoRISK) zřízenou v rámci Forest Europe nebo Global Fire Management Hub vytvořený společně organizacemi FAO a UNEP.

Doporučení Rady o integrovaném řízení rizik přírodních požárů ze dne 29. června 2026, č. 11280/26, je dostupné [zde](#).

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o integrovaném řízení rizik přírodních požárů, 25. 3. 2026, COM/2026/330 final, je dostupné zde.

SDEU: členský stát může vznést námitky proti přepravě odpadů k využití pro nesoulad s plánem pro nakládání s odpady

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku ze dne 2. července 2026 ve věci C-447/25, *Surovina RECE*, zabýval výkladem nařízení (ES) č. 1013/2006 o přepravě odpadů ve spojení se směrnicí 2008/98/ES o odpadech, konkrétně otázkou, zda může členský stát určení **bránit přeshraniční přepravě odpadů určených k využití z důvodu nesouladu s vlastním plánem pro nakládání s odpady**.

Věc vzešla ze sporu před Městským soudem v Budapešti, v němž slovinská společnost Surovina RECE napadla rozhodnutí maďarského orgánu, jímž byly vzneseny námitky proti přepravě 25 000 tun odpadu klasifikovaného jako „palivo získané z odpadu“ ze Slovinska do Maďarska, kde měl být recyklován na pevná paliva. Maďarský orgán námitky opřel o čl. 12 odst. 1 nařízení č. 1013/2006 a o národní plán pro nakládání s odpady na období 2021-2027, podle něhož dovoz paliv z odpadů zahraničního původu nesmí ohrozit využití paliv vzniklých na maďarském území. Podle dostupných údajů objem dovozu narostl způsobem toto využití ohrožujícím. Společnost namítala, že směrnice 2008/98 umožňuje takové námitky pouze u odpadů určených ke spálení, což nebyl tento případ.

Jádrem výkladového problému byla skutečnost, že čl. 12 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1013/2006 stále odkazuje na (zrušenou) směrnici 2006/12, jejíž čl. 7 odst. 4 výslovně umožňoval bránit pohybům odpadů neslučitelným s národními plány. Nahrazující směrnice 2008/98 však ustanovení rovnocenné tomuto čl. 7 odst. 4 neobsahuje a její čl. 16 odst. 1 se týká pouze odpadů určených ke spálení. Předkládající soud se proto tázal, zda lze námitky pro nesoulad s národním plánem vznést i u odpadů určených k využití bez spalování.

Soudní dvůr nejprve upřesnil, že výklad čl. 16 odst. 1 směrnice 2008/98 není pro řešení sporu relevantní, a otázku přeformuloval. Poté dospěl k závěru, že podle srovnávací tabulky v příloze V směrnice 2008/98 je třeba odkaz na čl. 7 směrnice 2006/12 obsažený v čl. 12 odst. 1 písm. a) nařízení chápat tak, že se nyní vztahuje

k čl. 28 směrnice 2008/98 upravujícímu vypracovávání plánů pro nakládání s odpady. **Příslušné orgány tak mohou vznést námitky proti přepravě, která není v souladu se směrnicí 2008/98, mimo jiné s jejím čl. 28 – tedy i tehdy, není-li přeprava v souladu s národním plánem pro nakládání s odpady přijatým podle tohoto ustanovení.**

Tento výklad Soudní dvůr podepřel jak kontextem (bod 39 odůvodnění směrnice 2008/98, podle něhož mohou členské státy přijímat nezbytná opatření k zabránění přepravě neslučitelné s jejich plány), tak historií vzniku úpravy (analýza nenaznačuje úmysl normotvůrce tento důvod námitky zrušit; obdobné pravidlo obsahovaly již směrnice 75/442/EHS a 2006/12) a nově i výslovným zněním navazujícího nařízení (EU) 2024/1157 použitelného od 21. května 2026, které tento důvod námitky explicitně stanoví. Rovněž cíle úpravy – harmonizovaný systém umožňující omezit pohyb odpadů k ochraně životního prostředí a zejména hierarchie způsobů nakládání s odpady podle čl. 4 směrnice, upřednostňující využití vlastního odpadu před jeho odstraňováním – tento výklad podporují. Opačné pojetí by národní plány zbavilo užitečného účinku.

Soudní dvůr zároveň vymezil **meze tohoto oprávnění**. Zdůraznil, že národní plán musí být vypracován v souladu s čl. 28 směrnice 2008/98, oznámen Komisi (která tak může kontrolovat jeho soulad s unijní úpravou) a že jeho soulad s unijním právem ověřují i vnitrostátní soudy. Především pak – s odkazem na rozsudek *Ragn-Sells* (C-292/12) – uvedl, že námitky založené na národním plánu musí spočívat na konkrétních důvodech specifických pro každou plánovanou přepravu nebo pro každou skupinu přeprav vykazujících tytéž charakteristiky.

Soudní dvůr proto rozhodl, že čl. 12 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1013/2006 ve světle bodu 39 odůvodnění směrnice 2008/98 musí být vykládán tak, že členský stát určení může vznést námitky proti přepravě odpadů z jiného členského státu určených k využití bez spalování z důvodu nesouladu s vlastním plánem pro nakládání s odpady, byl-li tento plán vypracován v souladu s čl. 28 uvedené směrnice.

[Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. července 2026, Surovina RECE, C-447/25, je dostupný zde.](#)

Komise přijala revidované standardy pro udržitelnostní výkaznictví (ESRS)

Evropská komise přijala dne 3. července 2026 revidované **evropské standardy pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS)** a **dobrovolný standard pro malé a střední podniky**. ESRS pokrývají environmentální, sociální a správní (ESG) témata včetně klimatické změny, biodiverzity a lidských práv a poskytují investorům a dalším zúčastněným stranám informace o rizicích souvisejících s udržitelností, jimž jsou podniky vystaveny, i o jejich dopadech na člověka a životní prostředí.

Revize je součástí zjednodušujícího balíčku Omnibus I, který zeštíhluje výkaznictví o udržitelnosti v EU a snižuje počet podniků spadajících do působnosti směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (CSRD). Podle Komise jsou revidované standardy kratší a srozumitelnější, přinášejí nové flexibility a zjednodušují klíčové procesy: snižují počet povinných datových bodů o více než 60 % a celkový počet datových bodů o více než 70 %, což má vést ke snížení nákladů na výkaznictví o více než 30 % na jeden podnik. Revidované ESRS se použijí na všechny podniky spadající do působnosti CSRD od roku 2027, přičemž podniky první vlny je mohou dobrovolně použít již od roku 2026. Dobrovolný standard poskytuje jednotný a přiměřený referenční rámec pro menší podniky mimo působnost CSRD a provádí tzv. strop hodnotového řetězce (*value chain cap*), podle něhož podniky spadající pod CSRD nemohou po podnicích ve svém hodnotovém řetězci požadovat více informací, než pokrývá dobrovolný standard.

Komise při přípravě revize z velké části respektovala odborné doporučení svého poradního orgánu – Evropské poradní skupiny pro finanční výkaznictví (EFRAG), avšak pod silným tlakem zájmových skupin několik významných požadavků na zveřejňování oslabila či pozměnila. Z pohledu ochrany kvality výkaznictví lze hodnotit pozitivně, že finální standardy výslovně zachovávají zásadu věrného zobrazení, ponechávají povinnost kvantifikovat očekávané finanční dopady (byť s rozsáhlými úlevami a odkladem náběhu až na rok 2031) a chrání princip dvojí významnosti (*double materiality*) odmítnutím uměle oddělovat dopadovou a finanční významnost.

Podle kritických hlasů však Komise zároveň provedla několik změn, které významně oslabují transparentnost, aniž by smysluplně snížily zátěž. Jde zejména

o uvolnění pravidel pro výpočet emisí skleníkových plynů, kdy nově umožňuje zcela volnou volbu mezi finanční kontrolou, provozní kontrolou a majetkovým podílem při vymezení organizačních hranic (což může usnadnit „účelové“ nastavení hranic za účelem vykázání nižších emisí); dále o vypuštění požadavku zveřejňovat informace o sekundárních mikroplastech (vznikajících rozpadem plastových výrobků), přestože doporučení EFRAH omezovalo tento požadavek pouze na kvalitativní informace; a o další omezení zveřejňování incidentů v oblasti lidských práv přidáním podmínek a výkladové flexibility, kdy podniky mohou nově vykazovat pouze případy, které samy vyhodnotí jako podložené, nebo které byly potvrzeny formálním rozhodnutím soudu.

Tisková zpráva Evropské komise včetně přijatých revidovaných standardů je dostupná zde.

SDEU: podmínky provozu parkovišť mohou být „plánem nebo programem“ podléhajícím posouzení SEA

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku ze dne 9. července 2026 ve věci C-771/24, *Fédération belge du stationnement a Interparking*, zabýval výkladem směrnice 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (směrnice SEA), a to ve vztahu k regulaci provozních podmínek parkovišť.

Věc vzešla z řízení před belgickou Státní radou (*Conseil d'État*), v němž se belgický svaz provozovatelů parkovišť a společnost *Interparking* domáhali zrušení **nařízení vlády Bruselského regionu** ze dne 25. února 2021, které stanoví **obecné a zvláštní podmínky provozu parkovišť** (mimo jiné podmínky užívání, údržby, dobíjecích bodů pro elektromobily, parkování jízdních kol, údržby vegetace, odvodnění, osvětlení, bezpečnosti a větrání). Nařízení bylo přijato bez předchozího posouzení vlivů na životní prostředí. Žalobci namítali, že jde o plán nebo program, který mohl mít významný vliv na životní prostředí, a měl proto být podle čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice SEA posouzen; region naopak tvrdil, že nařízení není plánem ani programem, neboť postrádá plánovací či programový aspekt – neurčuje, kde a v jakém počtu mohou parkoviště vznikat, a pouze stanoví pravidla pro jejich provoz.

Soudní dvůr připomněl, že ustanovení vymezující působnost směrnice SEA je třeba vykládat široce. Zdůraznil, že pojem „plány a programy“ ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice je definován výlučně dvěma prvky – orgánem, od něhož akt pochází, a že je „vyžadován“ právními a správními předpisy; tyto prvky jsou taxativní. **Odmítl proto argumentaci, podle níž by akt musel navíc obsahovat plánovací či programový aspekt** (tj. určovat přípustné využití území), aby pod tento pojem spadal. Takový dodatečný požadavek by nepřipustně zúžil působnost směrnice. Soud dále potvrdil, že **ani normativní povaha aktu nevylučuje jeho kvalifikaci jako plánu nebo programu.**

První podmínka byla splněna, neboť nařízení přijal regionální orgán (vláda Bruselského regionu). Ke druhé podmínce – že plán nebo program musí být „**vyžadován**“ (*required*) právními a správními předpisy – Soudní dvůr připomněl svou judikaturu, podle níž se za „vyžadované“ považují plány a programy, jejichž přijetí je upraveno vnitrostátními právními či správními předpisy určujícími orgány příslušné k jejich přijetí a postup jejich vypracování. K zajištění užitečného účinku čl. 2 písm. a) směrnice přitom postačí, že právní základ pravomoci akt přijmout je obsažen v konkrétním ustanovení, a to i tehdy, není-li přijetí takového aktu povinné. V projednávané věci byla tato podmínka splněna, neboť nařízení vlády Bruselského regionu ze dne 25. února 2021 bylo přijato na základě konkrétních ustanovení belgického právního předpisu.

Ke kumulativním podmínkám čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Soudní dvůr uvedl, že první podmínka (příprava pro některé z uvedených odvětví) je splněna již tím, že se akt daného odvětví týká. Parkoviště jako nezbytná infrastruktura pro dopravu přitom spadají do odvětví dopravy.

Druhá podmínka (stanovení rámce pro budoucí povolení záměrů uvedených v přílohách směrnice EIA) je splněna, odkazuje-li akt na takové záměry – parkoviště jsou uvedena v bodě 10 písm. b) přílohy II směrnice 2011/92/EU – a stanoví-li významný soubor kritérií a podrobných pravidel pro povolení a provedení jednoho či více záměrů, jež mohou mít významný vliv na životní prostředí, mj. co do umístění, povahy, velikosti a provozních podmínek. Soudní dvůr konkrétně v této věci poukázal na to, že pravidla nařízení Bruselského regionu o umělém osvětlení, odvodnění, dobíjecích bodech a parkování jízdních kol mohou mít vliv na životní prostředí, přičemž posouzení, zda jsou splněny podmínky čl. 3 odst. 2 písm. a) a zda tato pravidla mohou mít významný vliv na životní prostředí s ohledem na území Bruselu, přísluší předkládajícímu soudu.

Soudní dvůr proto uzavřel, že **vnitrostátní úprava stanovící podmínky provozu parkovišť bez pravidel o jejich umístění či maximálním počtu musí být podrobena posouzení vlivů na životní prostředí**, pokud je zaprvé zpracována pro odvětví dopravy nebo územního plánování či využití území a zadruhé stanoví významný soubor kritérií a podrobných pravidel pro povolení a provedení jednoho či více záměrů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí.

K otázce, zda vnitrostátní soud může dočasně zachovat účinky přijatého aktu, pro který v rozporu s právem nebylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí, aby umožnil dodatečné provedení posouzení, Soudní dvůr zopakoval, že podle zásady loajální spolupráce jsou vnitrostátní orgány povinny odstranit protiprávní důsledky neprovedení posouzení (zpravidla pozastavením či zrušením aktu). **Výjimečně, s ohledem na naléhavý zájem na ochraně životního prostředí, může soud účinky aktu zachovat**, avšak pouze tehdy, umožňuje-li mu to vnitrostátní právo, je-li to nezbytné k zajištění transpozice jiného unijního předpisu o ochraně životního prostředí (zde směrnice 2018/844 o energetické náročnosti budov) a pouze po dobu nezbytně nutnou k nápravě porušení. Soud přitom vyjádřil pochybnost, zda by zrušení dotčeného nařízení vůbec vytvořilo právní vakuum, a uložil předkládajícímu soudu ověřit, zda by nebylo možné dočasně se vrátit k dřívější praxi, kdy příslušné orgány stanovily provozní podmínky individuálně v rámci každého povolení.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. července 2026, *Fédération belge du stationnement a Interparking*, C-771/24, je dostupný zde.

Ústavní soud k náhradě za omezení vlastnického práva v zájmu ochrany přírody a mezím legitimního očekávání investora

Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 6. 2026, sp. zn. II. ÚS 3551/25, **vyhověl ústavní stížnosti České republiky – Ministerstva životního prostředí** a zrušil usnesení Nejvyššího soudu, rozsudek Městského soudu v Praze a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10, jimiž bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Věc vzešla z **civilního sporu**, v němž se obchodní společnost (vedlejší účastnice) domáhala po státu zaplacení částky přesahující 265 milionů Kč jako **náhrady za nucené omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny**. Náhrada měla

kompenzovat „ztrátu šance“ uskutečnit podnikatelský záměr vystavět a provozovat dvě větrné elektrárny na pozemcích v k. ú. Větrov u Krásného Lesa, na nichž se nacházelo tokaniště **tetřívka obecného** (*Tetrao tetrix*), zvláště chráněného druhu. Přestože společnost disponovala pravomocným stavebním povolením, byla jí Českou inspekcí životního prostředí rozhodnutím podle § 66 zákona č. 114/1992 Sb. zakázána stavební činnost a příslušný orgán ochrany přírody jí neudělil výjimku podle § 56 téhož zákona. Obecné soudy nakonec nárok co do základu shledaly důvodným s tím, že společnost měla legitimní očekávání odvíjející se od stavebního povolení, stanoviska EIA a naturového stanoviska.

Ústavní soud v první řadě shledal, že Nejvyšší soud porušil právo stěžovatelky na soudní ochranu, neboť řádně nevypořádal řadu otázek předložených v dovolání, na jejichž posouzení bylo napadené rozhodnutí založeno. **Obecné soudy zejména dospěly k závěru o porušení čl. 11 odst. 4 Listiny, aniž by se blíže zabývaly vztahem mezi odstavci 3 a 4 tohoto článku a otázkou, zda v dané věci nedošlo „pouze“ k omezení vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 3 Listiny** (podle něhož vlastnictví zavazuje a jeho výkon nesmí nad míru stanovenou zákonem poškozovat přírodu a životní prostředí), za které náhrada nenáleží. Ústavní soud připomněl, že čl. 11 odst. 4 Listiny nezakládá právo na náhradu za jakékoli zákonné omezení vlastnického práva, nýbrž dopadá pouze na kvalifikované zásahy, které svou intenzitou výrazně překračují meze vlastnického práva podle odstavce 3.

V rovině věcné pak Ústavní soud zpochybnil samotný základ, na němž obecné soudy postavily existenci legitimního očekávání. Zdůraznil, že **ochrana životního prostředí a zachování přírodního bohatství představují legitimní veřejný zájem**, který je natolik silný, že odůvodňuje i zásahy do vlastnického práva a podnikatelské činnosti. Pro existenci legitimního očekávání je nadto zapotřebí, aby jednotlivec disponoval konkrétním, vymahatelným a jasně založeným nárokem.

Ze skutkových okolností Ústavní soud dovodil, že **vedlejší účastnice nemohla mít oprávněné legitimní očekávání, že svůj záměr uskuteční**. Předmětné pozemky nabyly s plným vědomím, že se nacházejí v ptačí oblasti Východní Krušné hory zřízené k ochraně tetřívka obecného a jeho biotopu, že podle tehdejšího územního plánu nebyly k výstavbě určeny a že k realizaci projektu bude potřebovat výjimku podle § 56 zákona o ochraně přírody. O tuto výjimku dvakrát neúspěšně žádala. Po dvou nepravomocných zamítavých rozhodnutích orgánu ochrany přírody

vzala žádost těsně před vydáním stavebního povolení zpět, přičemž zákonné omezení vlastníka podle § 50 zákona č. 114/1992 Sb. i povinnost vyžádat si před zásahem do biotopu tetřívka výjimku od příslušné Agentury ochrany přírody a krajiny (Správy CHKO Labské pískovce) trvaly i po vydání stavebního povolení. Ústavní soud rovněž zdůraznil, že Česká inspekce životního prostředí byla oprávněna zakázat činnost podle § 66 zákona č. 114/1992 Sb. i tehdy, byla-li povolena jiným orgánem podle jiných předpisů (např. stavebního zákona), neboť takové rozhodnutí povolovací akt neruší, ale vytváří zákonnou překážku jeho realizace.

Ústavní soud proto napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil obecným soudům, které se budou muset znovu zabývat jak vztahem mezi odstavci 3 a 4 čl. 11 Listiny, tak otázkou, zda vůbec byly naplněny předpoklady legitimního očekávání a kvalifikovaného omezení vlastnického práva zakládajícího nárok na náhradu.

Nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2026, sp. zn. II. ÚS 3551/25, je dostupný [zde](#).

NSS: zrušení závazného stanoviska není úkonem bránícím vydání povolení podle novelizovaného § 65 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 10. července 2026, č. j. 21 As 49/2026-34, zabýval otázkou, zda je **po novele soudního řádu správního účinné od 1. ledna 2026 samostatně soudně přezkoumatelný úkon, jímž nadřízený orgán v přezkumném řízení zrušil dříve vydané souhlasné závazné stanovisko EIA.**

Věc vzešla ze žaloby Ředitelství silnic a dálnic proti úkonu ministra životního prostředí ze dne 10. 12. 2025, jímž bylo podle § 149 odst. 8 správního řádu zrušeno souhlasné závazné stanovisko EIA k záměru „Silnice I/35 Turnov – Úlibice“. Městský soud v Praze žalobu odmítl s tím, že nejde o rozhodnutí podle § 65 odst. 1 poslední věty s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2026. Žalobce v kasační stížnosti namítal, že městský soud vyložil nově doplněnou větu § 65 odst. 1 s. ř. s. („za rozhodnutí se považuje také závazné stanovisko, které brání vydání povolení či souhlasu“) příliš restriktivně; rozhodující má být funkční účinek aktu, neboť po zrušení stanoviska EIA není k dispozici podklad, bez něhož nelze v navazujícím řízení povolení vydat.

Jádrem sporu byl výklad novely soudního řádu správního provedené zákonem č. 314/2025 Sb., která s účinností od 1. ledna 2026 rozšířila okruh samostatně soudem přezkoumatelných aktů o závazná stanoviska bránící vydání povolení či souhlasu. Před touto novelou platilo (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 15. 12. 2020, č. j. 2 As 8/2018-76, č. 4139/2021 Sb. NSS), že úkon, jímž nadřízený orgán v přezkumném řízení zruší závazné stanovisko, není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. a je z přímého soudního přezkumu vyloučen.

Nejvyšší správní soud nyní kasační stížnost zamítl. Uznal, že novela má reálný normativní význam a nelze ji vykládat, jako by k žádné změně nedošlo. Zároveň však zdůraznil, že nová věta § 65 odst. 1 s. ř. s. nedopadá na všechna závazná stanoviska ani na všechny úkony s nimi související, nýbrž **pouze na taková, která svým vlastním věcným obsahem brání vydání povolení**. I kdyby se připustilo, že zrušující úkon má z hlediska soudního přezkumu povahu závazného stanoviska, je třeba dále posoudit, zda splňuje druhý znak, tj. zda brání vydání povolení či souhlasu. Tento znak podle soudu naplněn nebyl: **rozhodné není, zda určitý úkon fakticky oddálí, zkomplikuje nebo dočasně znemožní vydání povolení**, nýbrž zda jde o závazné stanovisko, jehož vlastní věcný obsah představuje právní překážku vydání povolení (typicky negativní stanovisko znemožňující vyhovět žádosti ve smyslu § 149 odst. 6 správního řádu).

Napadený úkon ministra takový obsah neměl. Neobsahoval věcný nesouhlas se záměrem, nekonstatoval, že záměr nelze z hlediska vlivů na životní prostředí povolit, nýbrž šlo o dozorčí prostředek, jímž bylo pro nezákonnost odklizeno dřívejší souhlasné stanovisko a obnovena procesní situace před jeho vydáním. Nejvyšší správní soud přisvědčil žalobci, že po zrušení závazného stanoviska EIA chybí platný podklad pro povolení záměru a že tento úkon může mít vliv na možnost pokračovat v povolování záměru. Tento účinek však neplyne z věcného závěru, že záměr nelze povolit, nýbrž z procesní absence podkladu, který má být znovu opatřen. Opačný výklad by vedl k tomu, že by se za samostatně žalovatelné musely považovat i jiné procesní úkony s dočasným blokujícím účinkem (výzvy k doplnění podkladů, přerušování řízení, zrušení prvostupňového rozhodnutí odvolacím orgánem), což by odporovalo zásadě subsidiarity soudního přezkumu. Tento výklad soud opřel i o legislativní historii novely, podle níž jejím cílem bylo umožnit přezkum jen „proti negativním závazným stanoviskům“.

Nejvyšší správní soud rovněž odmítl námitku odepření soudní ochrany. Zdůraznil, že **soudní ochrana žalobce není vyloučena, pouze odložena**: bude-li

řízení o povolení záměru v budoucnu ukončeno rozhodnutím postaveným na absenci závazného stanoviska EIA (např. zastavením řízení), bude se žalobce moci bránit žalobou proti tomuto rozhodnutí a v jejím rámci k žalobní námitce podle § 75 odst. 2 s. ř. s. napadnout i zákonnost zrušujícího úkonu ministra, který soud případně zruší samostatným výrokem. Případně přicházejí v úvahu žaloba na ochranu proti nečinnosti či zásahová žaloba pro nevydání nového závazného stanoviska EIA. Tento model časového odsunu (nikoli vyloučení) soudního přezkumu je podle ustálené judikatury Ústavního soudu ústavně konformní.

Soud přitom výslovně **nechal otevřenou otázku, zda a za jakých podmínek může být po 1. lednu 2026 samostatně přezkoumatelné nesouhlasné stanovisko EIA**, stanovisko obsahující podmínky fakticky znemožňující realizaci záměru, nebo úkon měnící původně souhlasné stanovisko na nesouhlasné. K námitce nerovného postavení žadatele, jemuž bylo vydáno nesouhlasné stanovisko (napadnutelné přímo), oproti žadateli, jemuž bylo souhlasné stanovisko zrušeno, Nejvyšší správní soud uvedl, že odlišné procesní zacházení má racionální důvod spočívající ve funkci, obsahu a procesní finalitě aktu, nikoli v jeho formálním označení. Ekonomické a organizační dopady zrušení stanoviska (náklady na projektovou přípravu, harmonogram) soud neoznačil za bezvýznamné, avšak konstatoval, že mohou být podstatné až při budoucím posouzení zákonitosti samotného zrušení stanoviska z hlediska ochrany dobré víry a proporcionality, nikoli pro určení, zda je napadený úkon samostatně žalovatelný.

[Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2026, č. j. 21 As 49/2026-34, je dostupný zde.](#)

Společenská rubrika

Světová komise pro environmentální právo

Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc., byl opětovně jmenován na další čtyři roky (do roku 2029) členem WCEL IUCN (Světové komise pro environmentální právo Mezinárodní unie ochrany přírody). Blahopřejeme!

Sokoli v Moravském krasu úspěšně vylétli z hnízd

S radostí Vám oznamujeme, že letošní sokolí mláďata v Moravském krasu dne 2. června 2026, úspěšně vylétla do světa!

Jako poslední v pořadí samostatně vylétla samička z hnízda v NPR Býčí skála. Celkem letos v CHKO Moravský kras úspěšně dokončilo vývoj sedm mláďat: čtyři vylétla z hnízdiště v NPR Vývěry Punkvy a tři z hnízda lokalizovaného v NPR Býčí skála. V NPR Býčí skála se hnízdiště nachází v blízkosti exponované turistické trasy, a proto je zde vstup v době od 15. března do 15. června daného roku tradičně regulován opatřením obecné povahy. Turistická trasa bývá v době hnízdění odkloněna tak, aby se předešlo nežádoucímu rušení dravců, přičemž valná většina návštěvníků omezení chápe a respektuje.

Hnízdo bývá každoročně hlídáno dobrovolnými strážci přírody. V polovině května t. r. byla letošní mláďata okroužkována. Celkový počet zdejších vyvedených mláďat v novodobé historii hnízdění tímto překročil padesátku. Velký dík patří dobrovolným strážcům, zejména Renému Bedanovi, který sokoly v r. 2016 v krasu znovuobjevil (po cca padesátileté odmlce způsobené, resp. vynucené používáním insekticidu DDT) a umí je krásně fotografovat. Přiložené snímky ilustrují historii letošního hnízdění v NPR Býčí skála.

Za přípravu této aktuality a poskytnutí krásných snímků velmi děkujeme člence naší Společnosti, JUDr. Olze Svobodové, Ph.D.

Naše tipy na Vaše přírodovědné a poznávací výlety

Želví zahrada v osadě Dubec (obci Třemešná) pod Přimdou

Majitel a chovatel pan Karel Gebauer zde ve skoro přírodních podmínkách chová na deset druhů suchozemských a vodních želv, zejména euroasijských oblastí. Vstupné je zdarma.

[Podrobnější informace jsou dostupné zde.](#)

Zoologická a botanická zahrada Plzeň slaví 100 let od svého založení

Zoologická a botanická zahrada města Plzně, druhá nejstarší zoologická zahrada v České republice založená v roce 1926, si v letošním roce připomíná 100 let od svého vzniku. K tomuto výročí je v Muzeu Českého lesa v Tachově až do 30. srpna 2026 přístupná výstava „100 let ZOO Plzeň“.

Na velkoplošných fotografiích a vybraných artefaktech je připomínána zahrada, která se dnes rozkládá na ploše přibližně 20 ha. Zaměřuje se na chov ohrožených druhů, snaží se zvířatům vytvářet co nejpřirozenější prostředí a je aktivní v oblasti výchovy k biodiverzitě a ochraně přírody. Vstupné na výstavu činí 40 Kč. [Podrobnější informace jsou dostupné zde.](#)

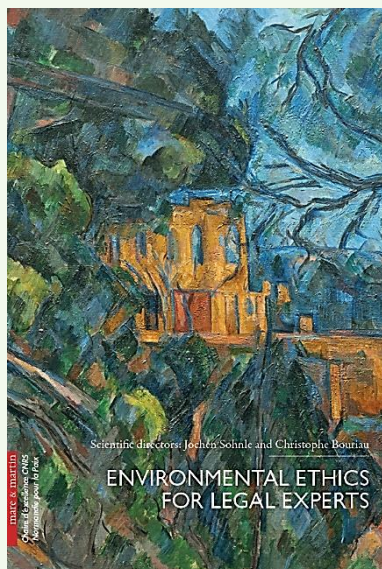
Připomínáme, že plzeňská zoo od roku 2003 vydává čtvrtletník Iris, časopis o zoologické a botanické zahradě, přírodě a ekologii, který je k dispozici zdarma. [Jednotlivá čísla jsou dostupná i na webových stránkách zahrady.](#)

Literatura

Environmental Ethics for Legal Experts

SOHNLE, Jochen – BOURIAU, Christophe. *Environmental Ethics for Legal Experts*. Mare et Martin, 2026.

Tváří v tvář bezprecedentním environmentálním výzvám nabízí tato kniha etické úvahy, které mohou inspirovat všechny, kdo se zabývají právními normami – ať už je ovlivňují, tvoří, aplikují, nebo je dodržují. Kniha propojuje perspektivy dvou disciplín, práva a etiky jako odvětví filosofie, jež obě sdílejí společný zájem o pravidla lidského chování.

Cílem tohoto díla je sloužit jak jako příručka pro zájemce, tak prostřednictvím kolektivního výzkumu hlouběji vědecky zkoumat některé aktuální otázky. Environmentální etika propojuje etiku jako cíl dobrého a šťastného života s morálkou jako teorií povinností: spojuje otázku dobrého žití s otázkou našich povinností vůči přírodě a všem živým bytostem. Tato koncepce však naráží na zásadní obtíž: pojem „etika“ byl až donedávna používán výhradně ve vztahu k mezilidským vztahům. Environmentální etika naproti tomu vychází z toho, že máme povinnosti vůči přírodním entitám, které podle klasických přístupů nejsou osobami. Jak lze tento obrat ospravedlnit? Jak můžeme mít povinnosti vůči nelidským bytostem, které vůči nám žádné povinnosti nemají? To jsou hlavní otázky, jimiž se tato kniha zabývá.

Autory jedné z kapitol jsou mimo jiné Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc., a Dr. Pasquale Viola.

[Více informací naleznete zde.](#)

Činnost Společnosti

Noví členové Společnosti

Členem Společnosti se nově stala:

- » **Mgr. Bc. Lucie Chmelíčková**, vedoucí odboru životního prostředí Městského úřadu Žďár nad Sázavou.

Velmi si vážíme, že se rozhodla podílet se na činnosti naší Společnosti. Aktuální stav naší členské základny je **93 členů** (93 řádných členů – fyzických osob a žádný člen čestný).

Přijímání dalších členů

Česká společnost pro právo životního prostředí je otevřena přijímání nových členů.

Členem Společnosti se podle stanov může stát fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je plně svéprávná a bezúhonná, má vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva získané studiem na vysoké škole v České republice (splnění této podmínky lze prominout) a vykonává činnost přímo nebo nepřímo související s právem životního prostředí.

Získávání nových členů je více než žádoucí. Čím více nás bude, tím více činnosti bude naše Společnost moci vyvíjet. Prosíme pomáhejte nám nacházet nové zájemce o právo životního prostředí a ekologii. Děkujeme.

Členská přihláška je dostupná [zde](#). Vyplněnou přihlášku lze zaslat e-mailem k rukám předsedy Společnosti, Prof. Damohorského (damohors@prf.cuni.cz).

Tento Zpravodaj je informačním listem České společnosti pro právo životního prostředí pro její členy a sympatizanty.

Vydavatel:

Česká společnost pro právo životního prostředí,

IČO: 708 50 321,

se sídlem náměstí Curieových 901/7, Staré Město, 110 00 Praha 1,

zapsaná ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 11036.

Toto číslo připravili:

- » Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.,
- » JUDr. Jakub Kanický, Ph.D.,
- » JUDr. Olga Svobodová, Ph.D.

Příspěvky, informace, zprávy a sdělení jsou vítány. Kontaktní adresa: damohors@prf.cuni.cz.

Uzávěrka dalšího čísla: 15. srpna 2026.